

UNIVERSITATEA DE STAT DIN TIRASPOL

**Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 811'276.6:61(043.2)**

EȘANU-DUMNAZEV DANIELA

**FORMAREA COMPETENȚEI DE COMUNICARE ÎN LIMBA STRĂINĂ
A STUDENȚILOR MEDICINIȘTI**

Specialitatea 531.01 – Teoria generală a educației

Autoreferatul tezei de doctor în științe pedagogice

CHIȘINĂU, 2017

**Teza a fost elaborată în cadrul Catedrei *Pedagogie și Psihologie Generală*
Universitatea de Stat din Tiraspol**

Conducător științific: SILISTRARU Nicolae, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar

Referenți oficiali:

1. GORAȘ – POSTICĂ Viorica, doctor habilitat în pedagogie, conferențiar universitar
2. AFANAS Aliona, doctor în pedagogie, conferențiar universitar

Componenta Consiliului Științific Specializat:

1. PATRAȘCU Dumitru, **președinte**, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar
2. MÎSLIȚCHI Valentina, **secretar**, doctor în pedagogie, conferențiar universitar
3. PAVLICENCO Sergiu, doctor habilitat în filologie, profesor universitar
4. COJOCARU – BOROZAN Maia, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar
5. BOTNARI Valentina, doctor în pedagogie, conferențiar universitar

Susținerea va avea loc la „ 17 ” octombrie 2017, ora 15:00 în ședința Consiliului Științific Specializat D 36-53.01.02 din cadrul Universității de Stat din Tiraspol, str. Gh. Iablocichin 5, sala 108.

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Științifică a Universității de Stat din Tiraspol, str. Gh. Iablocichin 5, Republica Moldova, și pe pagina web a CNAA (www.cnaa.md).

Autoreferatul a fost expediat la _____ 2017.

Secretar științific al Consiliului Științific Specializat:

doctor în pedagogie, conferențiar universitar _____ MÎSLIȚCHI Valentina

Conducător științific:

doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar _____ SILISTRARU Nicolae

Autor

_____ EȘANU-DUMNAZEV Daniela

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea cercetării. Formarea competenței de comunicare este necesară atât pentru activitatea profesională a fiecăruia, cât și pentru devenirea unui bun specialist. Orientarea formativă a învățământului universitar și formarea profesională inițială a studenților mediciști sunt un cadru de referință a sistemului de formare profesională inițială a cadrelor medicale pentru o comunicare verbală în limba străină, pentru facilitarea comunicării în spațiul internațional, pentru cooperare în domeniul medicinei.

Studierea unei limbi străine cu aspect profesional contribuie la dezvoltarea capacităților și atitudinilor profesionale, prin explorarea domeniilor altor discipline cu conținuturi diverse. În procesul de predare/învățare a limbii străine cu aspect profesional se dezvoltă competența profesională, iar prin raportarea situațiilor și activității individuale de învățare, de receptare și de producere, tipice limbilor străine, la cele ale limbii materne, se creează o concepție unitară despre *funcționarea limbii ca element primordial al comunicării*. În acest sens, se conturează necesitatea elaborării unui model de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști.

Din perspectivă *pedagogică*, formarea competenței de comunicare în limbi străine devine un scop strategic, susținut la nivel de politică europeană a educației prin: 1) Cartea Albă pentru educație și instruire, care „stipulează necesitatea învățării a trei limbi europene” începând cu ciclul preșcolar (1995); 2) Cadrul European Comun de referință pentru Limbi, care „a determinat schimbări majore în predarea, învățarea și evaluarea limbilor moderne”, promovând „orientarea către aspectele funcționale ale limbii” (2000); 3) Portofoliul European al Limbilor, care include: a) Pașaportul lingvistic valabil pentru toate statele Comunității Europene, b) Biografia lingvistică - „Memoria itinerariului de învățare” (formală, nonformală, informală); c) Dosarul - „o selecție de materiale alese de către student pentru a justifica progresele” la nivel de dezvoltare a competențelor lingvistice și de experiențe interculturale (2001); 4) Anul European al Limbilor, inițiat de Consiliul Europei și de Uniunea Europeană (2001); 5) Rezoluția în formarea diversității lingvistice și a educației plurilingve, adoptată de Conferința generală a UNESCO (2003); 6) Profilul european al formării profesorilor de limbi străine, care vizează „patru dimensiuni fundamentale” (cunoaștere și înțelegere; strategii și competențe; valori), cu o viziune unitară „asupra sintagmei de competență lingvistică” (2004); 7) Valorificarea studiului intitulat „Date cheie privind predarea limbilor străine în școli”, care evidențiază faptul că: a) „în ultimele trei decenii a crescut frecvența predării obligatorii a limbilor străine începând de la vârste mici”; b) timpul de instruire în învățământul primar, determinant pentru calitatea învățării durabile a limbilor străine, este încă limitat (10% din planul de învățământ); c) învățarea unei limbi străine începe cu învățământul primar, la vârsta între 8-10 ani, dar și mai devreme, ca tendință pe cale de generalizare [11, p. 473].

Gradul de cercetare a problemei: Problematika competenței de comunicare este abordată de către mai mulți autori: L. Șoitu, L. Iacob, L. Ionescu – Ruxăndoiu, Б. В. Беляева, S. Pavlicenco, M. Cojocaru–Borozan, И. А. Зимняя, Е. И. Пасов, V. Pâslaru, R. Dumbrăveanu, T. Callo, L. Sadovei, D. Patrașcu, N. Silistraru, V. Botnari – care o examinează din perspectivă epistemologică și socială. Elaborările în acest sens reflectă schimbările de viziune în ceea ce privește conceptualizarea noțiunii de competență (L. Șoitu, S. Moirand, D. Coste), aceasta (competența) fiind înțeleasă mai mult ca o cunoaștere de care au nevoie specialiștii și pe care ei o pun în aplicare pentru a comunica eficient unul cu altul.

În Republica Moldova, problematica competenței de comunicare a fost studiată de către V. Pâslaru, T. Callo, M. Hadârcă, A. Solcan, L. Sadovei. Aspectele reformei curriculare în perspectiva dezvoltării curriculare sunt abordate în studiile semnate de T. Callo, N. Silistraru, V. Pâslaru, V. Guțu, L. Botnariuc, A. Solcan, A. Afanas, L. Sadovei, S. Titica, A. Ixari, M. Pruteanu, autori care au elaborat un concept al curriculumului în baza obiectivelor educaționale și pe care l-au promovat în contextul construcției și dezvoltării curriculare.

În contextul științific general (teorii și practici menționate) și în context special – teoria competenței de comunicare în domeniul educației lingvistice de către T. Callo; conceptul de competență de comunicare – M. Hadârcă; conceptul de conținut în viziune curriculară – N. Silistraru; teoria curriculumului – Vl. Guțu, V. Pâslaru, N. Silistraru. Considerăm imperativă conceperea unei cercetări aplicative a competenței de comunicare într-o limbă străină în cadrul procesului de predare/învățare a limbilor străine, cercetare care să fie în concordanță cu studiile științifice recente și cu demersurile practicii educaționale din țară.

Evenimentele din ultimii ani sunt condiționate de cercetările fertile din domeniul de practicare profesională a LS (a limbii franceze) și de valorificarea metodologiei de formare a LS ca noțiune didactică (W. Rivers, 1981; V. A. Buhbinder, 1989; A. Solcan, 2005, M. Pruteanu, 2006; A. Afanas, 2007; L. Botnariuc, 2007, P. Nation, 2008; V. Mîslîțchi, 2012; A. Ixari, 2013; V. Duca, 2013; ș.a.), care se poate încadra în procesul de formare profesională a medicinistului.

Valoarea pragmatică a limbajului medical (LM) se referă, în primul rând, la cadrele medicale, care îi conferă *funcționalitate* și, în al doilea rând, la specialiștii teoreticieni, care îi conferă *utilitate* de pe pozițiile *nevoilor* din domeniul medicinei. Limbajul ca fenomen care se produce și se reproduce prin materializare în discuții, interpretări, explicații, precizări conceptuale etc., are nevoie de o fundamentare în sensul importanței practice care îi revine în baza temeiului formativ al educației. Imperative în utilizarea limbajului medical devin domeniu de interes al cercetărilor, ideea cea mai actuală fiind cea de *reconstituire interpretativă a limbajului medical* ca fenomen al praxisului medical [2].

Aceste orientări sunt explicate și de documentele recente de politică educațională: Codul Educației și Strategia sectorială Educația 2020 [8].

În acest context, formarea competenței de comunicare în limba străină a mediciniștilor devine un obiectiv de studiu în Republica Moldova.

Aceste deziderate ne-au condus la următoarele *contradicții* de existență a unor dezacorduri în valorificarea competenței didactice ca model de formare a competenței de comunicare în limba străină:

- 1) între misiunea cadrelor didactice universitare de a-i învăța pe studenți să comunice eficient în limba străină și lipsa inițiativei și a interesului de comunicare în limba străină a studenților;
- 2) impactul comunicării în limba străină a mediciniștilor și orientarea insuficientă a sistemului de învățământ superior spre formarea competenței de comunicare într-o limbă străină;
- 3) valorile lexicului limbilor străine și neracordarea cadrelor didactice la valorificarea acestui potențial la formarea competenței de comunicare a studentului în limba străină, care de fapt generează **problema cercetării**: *determinarea orientărilor și premiselor teoretico-praxiologice ale formării competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciniști.*

Scopul cercetării constă în stabilirea reperelor pedagogice și psihologice de elaborare a *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciniști.*

Obiectivele cercetării:

1. studierea lucrărilor științifice cu referire la fenomenul studiat;
2. analiza abordărilor teoretice despre competența de comunicare;
3. stabilirea principiilor, condițiilor și modalităților de abordare a lexicului medical în limba străină la studenții mediciniști;
4. precizarea și delimitarea conceptelor de bază ale comunicării în limba străină;
5. elaborarea, experimentarea și validarea *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciniști*;
6. elaborarea și experimentarea *Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină.*

Metodologia cercetării s-a constituit din următoarele grupe de metode:

- *metode teoretice*: analiza și compararea, sistematizarea și generalizarea;
- *metode experimentale*: experimentul pedagogic, chestionarea, interviul, tehnici psihodiagnostice;

- *metode de analiză matematico – statistică de prelucrare a datelor;*
- *metode empirice:* investigația s-a realizat în baza legităților, teoriilor, concepțiilor, principiilor și ideilor din domeniul pedagogiei, psihologiei, sociologiei, educației.

Noutatea și originalitatea rezultatelor obținute sunt obiectivate de fundamentarea teoretică și praxiologică a *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină* a studenților mediciști prin situații de învățare în baza *Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină*.

Problema științifică soluționată rezidă în elaborarea *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină* prin situații de învățare și de însușire a lexicului de specialitate și contribuția metodologică de modernizare a predării/învățării lexicului de specialitate la studenții mediciști în baza *Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină*.

Semnificația teoretică a cercetării este motivată de stabilirea unor principii, condiții și modalități de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști; valorificarea lexicului de specialitate în limba străină a studenților mediciști prin intermediul exercițiilor de depășire a dificultăților de însușire a LS; elaborarea, experimentarea și validarea *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști* în baza *Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină*.

Valoarea aplicativă a cercetării este reprezentată de stabilirea:

- particularităților de promovare a educației pentru formarea competenței de comunicare în limba străină.
- condițiilor favorabile de formare a LM și a competențelor verbal – comunicative a studenților mediciști;
- recomandărilor metodologice pentru profesori și autori de curriculum, manuale, ghiduri etc. cu privire la eficientizarea formării *competenței de comunicare în limba străină*;
- *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști*;
- tipurilor principale de situații verbal – comunicative de formare a competenței de comunicare în limba străină ;
- problematicei /dificultăților în formarea LM la studenții mediciști.

Tezele înaintate pentru susținere:

1. Formarea și dezvoltarea competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști se axează pe hermeneutica textelor medicale selectate pe principii și criterii pedagogice ce țin de particularitățile structural – lingvistice, socio – lingvistice și pragmatice de însușire a limbilor străine;
2. Marcarea funcției comunicative (lexicală, gramaticală, semantică, fonologică, ortografică, ortoepică) a competenței de comunicare în limba străină cu orientare profesională a studenților mediciști;
3. Implementarea *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști* și aplicarea *Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină*.

Aprobarea și validarea rezultatelor științifice este asigurată de investigațiile teoretice și experiențiale la tema cercetării. Rezultatele investigației au fost prezentate în: articole în diferite reviste științifice: *Conversația euristică – model de învățare a limbii străine de către studenți*. În: *Acta et commentationes. Științe ale Educației. Revistă științifică*. Nr.2 (3) 2013, p. 90-94 [18]; *Formarea competențelor comunicative la mediciști*. În *Arta și Educația artistică*. Nr.2 (26). Bălți, 2015, p.50-58 [20]; *Problematika comunicării în pedagogia modernă*. *Revista de Științe socioumane*. Ch., 2015, p. 73-84 [22]; În: *Articole în culegeri științifice ale conferințelor internaționale: Formarea competențelor comunicative la studenții mediciști*. În: *Perspectivile și problemele integrării în Spațiul European al Învățământului superior*. Conf. științifico–practică internațională. Volumul I. Cahul: Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu”, 2014, p. 204-

206 [19]. În: culegeri de lucrări ale conferințelor naționale: Semnificația comunicării didactice. În: Materialele Conferinței științifico – practice. Ch.: UST, 2013, 67-71 p.[15]; Formarea competenței de învățare la studenți. Conferința științifico – practică. Universitatea de Stat din Tiraspol, Ch.: UST, 2013, p. 67-71p. [16]; Modalități de îmbogățire a vocabularului medical francez. Analele științifice ale USMF „Nicolae Testemițanu ” Ed. XIV-a, V. 2, 2013, p. 368-370 [41]; Specificul textului de specialitate. Analele științifice ale USMF „Nicolae Testemițanu ” 2013, Ed. XIV-a, V. 2, 2013, p. 371-374 [42]; În: materiale/ teze la forurile științifice conferințe internaționale (peste hotare): Schimbarea calitativă a educației universitare. Simpozion Internațional. Responsabilitate publică în educație. Constanța: Ed. Crizon, 2013, p. 217-220 [36]; Învățarea interactiv – creativă universitară. În: Responsabilitate publică în educație. Constanța: Ed. Crizon, 2014, p.99 [17]; În: lucrări științifice cu caracter informativ (recomandate spre editare de o instituție: Dictionnaire médical des synonymes de la langue française. Ch.: Iulian, 2013, 264 p.[47]; În: lucrări științifico – metodice și didactice: Manuel de français pour les étudiants en stomatologie, I-ère année. Ch.: Centrul Editorial Poligrafic Medicina al USMF, 2011, 209 p.; Manuel de français pour les étudiants en stomatologie, II-ème année. Ch.: Centrul Editorial Poligrafic Medicina al USMF, 2011, 209p; Manuel de langue française pour les sciences et les métiers de la santé. Cluj: Editura medicală universitară „Iuliu Hațieganu” 2014, 250 p.[48].

Baza experimentală: un eșantion de 104 studenți (4 grupe) de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, facultatea de Medicină și Farmacie, dintre care 52 de respondenți din eșantionul experimental (EE) și 52 – din eșantionul de control (EC).

Implementarea rezultatelor științifice a fost demonstrată la conferințe internaționale, publicate în materiale științifico – metodice și experimentate în instituții de învățământ universitar din Republica Moldova și România.

Publicații la tema tezei: 13 lucrări științifice (2 articole în reviste de profil și 7 comunicări la conferințe naționale și internaționale, 1 dicționar, 3 manuale).

Cuvinte – cheie: *competență de comunicare în limba străină, competență didactică, lexic de specialitate, text medical, exerciții lexicale, model pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină, program de formare a competenței de comunicare în limba străină.*

Structura tezei include introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 160 surse, adnotare (română, engleză, rusă), cuvinte – cheie în limbile română, engleză, rusă, glosar de termeni, lista abrevierilor, 12 anexe, 16 tabele, 14 figuri.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** este argumentată actualitatea problemei abordate, sunt formulate scopul și obiectivele, sunt relevate reperele teoretice ale cercetării și descrise valoarea științifică și praxiologică a cercetării, se susține teoretic și metodologic noutatea științifică și originalitatea investigației privind formarea competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști.

În capitolul 1. **Repere psihopedagogice ale competenței de comunicare în limba franceză** sunt elucidate delimitările conceptuale ale competenței de comunicare în limba franceză.

În contextul comunicării, formarea *competenței de comunicare în limba străină* prin prisma activității de vorbire este un subiect de cercetare actual și necesar, în condițiile în care comunicarea nu poate fi desprinsă de activitatea de vorbire, vorbirea reprezentând realizarea verbală a procesului de comunicare [11]. T. Callo vorbește despre *competența de comunicare* ca fiind un ansamblu întreg de abilități personale, un rezultat egal al științei și artei, neexistând un mod ideal de comunicare [5, p. 148].

Pornind de la aceste postulate teoretice, se conturează necesitatea *formării competenței de comunicare* în limba străină prin dezvoltarea deprinderilor integratoare care îi fundamentează esența: *audiere, vorbire, citire și scriere*.

Conceptul de competență de comunicare în limbi străine definește o capacitate lingvistică general-umană care poate fi formată în diferite contexte specifice, abordabile din perspectivă *antropologică, psihologică, pedagogică și sociologică*. Poate fi analizat în calitate de concept pedagogic operațional care reflectă „*etnografia comunicării*” ca domeniu de cercetare antropologică bazată pe „studiul comparativ al evenimentelor de vorbire proprii fiecărei societăți și fiecărei culturi”.

Competența de comunicare în limbi străine capătă, astfel, o funcționalitate pedagogică superioară, angajată la nivel de educație multilingvistică, „dimensiune a educației interculturale, afirmată în diferite contexte sociale, globale, teritoriale și locale”.

Această funcționalitate pedagogică superioară valorifică în sens formativ pozitiv tendința de: a) extindere a sferei de referință a *competenței de comunicare în limbi străine* spre o realitate multietnică, proprie societăților postmoderne, care solicită evoluții perfectate continuu în zona interdependenței dintre abordarea psiholingvistică – abordarea sociolingvistică; b) afirmare normativă la nivelul principiului abordării interculturale a oricărei comunicări lingvistice în contexte psihosociale deschise, tot mai variate, diversificate, diferențiate, individualizate [11, p. 472].

Comunicarea didactică apare ca formă particulară, obligatorie în vehicularea unor conținuturi determinate, specifice unui act de învățare sistematică, asistată. Particularitățile comunicării didactice includ: dimensiunea explicativă, structura comunicării didactice conform logicii pedagogice, rolul activ pe care îl are profesorul față de conținuturile specifice, combinarea în mod curent a celor două forme verbale oral și scris. În această ordine de idei au fost identificați factorii comunicării eficiente: *variabile psihologice, variabile cognitive, variabile sociale ale comunicării* [24, p.237].

Comunicarea didactică presupune o interacțiune de tip feed-back privind atât informațiile explicite, cât și cele adiacente intenționate sau formate în cursul comunicării. Nota de reciprocitate specifică actului de comunicare este tocmai ceea ce o deosebește de informare (aceasta desemnând actul de a face cunoscut, a transmite un mesaj care să fie recepționat de destinatar)[15, p. 68].

I. Jinga definește *comunicarea didactică* drept un schimb de mesaje între profesor și student, aceasta fiind caracterizată de următoarele *particularități*:

- este în concordanță cu obiectivele educaționale urmărite de proces;
- este o comunicare ce asigură un transfer important de informație, conținut „purtător de instruire”;
- este un efect al învățării, dar și generează învățare;
- generează învățare, educare și dezvoltare prin implicarea activă – participativă a educabilului în actul didactic [27, p.381].

În acest sens, S. Cristea consideră că dimensiunea prioritar formativă a comunicării pedagogice angajează următoarele *operații*, realizate și integrate de profesor la nivelul acțiunii educaționale – didactice:

- stăpânirea deplină a conținutului mesajului educațional;
- valorificarea deplină a mijloacelor de emisie a mesajului educațional „într-o manieră care să-l facă pe destinatar (student) să recepționeze conținutul comunicat” [11, p.474].

Sfera motivației cuprinde „ansamblul mobilurilor, trebuințelor, tendințelor, afectelor, intereselor, intențiilor, idealurilor ce devin motive în realizarea anumitor acțiuni, fapte, atitudini” [10, p.77], „totalitatea mobilurilor interne ale conduitei fie că sunt fiziologice sau dobândite, conștientizate sau neconștientizate, simple trebuințe fiziologice sau idealuri abstracte” [44, p.141]. Ea include componente delicate și deloc simple, care sunt capabile să canalizeze și să mobilizeze comportamentul uman, acestea apărând din necesitatea satisfacerii trebuințelor, scopului, idealului, determinând activitatea lui (în cazul nostru activitatea studentului în procesul de învățare a unei limbi străine).

În capitolul 2. **Abordări metodologice ale competenței de comunicare în limba străină** sunt elucidate activități de studiere a lexicului în limba franceză. Conținutul activității de proiectare curriculară valorifică astfel *un algoritm al acțiunii eficiente* în plan sistemic, bazat pe următoarele operații: *stabilirea*

scopului activității, procesat pe circuitul valorilor obiective pedagogice generale, obiective pedagogice specifice; *cunoașterea resurselor* (calitatea colectivului/mediului de studenți) și a condițiilor (externe-interne) de realizare eficientă a activității; *organizarea logico – funcțională a conținutului de predare /învățare /evaluare* în cadrul unor *unități de instruire* (discipline, module de studiu, capitole, subcapitole), cu descrierea unor „tabele de specificări”, dezvoltate până la nivelul „pașilor mici”; *definitivarea obiectivelor concrete, operaționale*, deduse din obiectivele generale și specifice, adaptate la condițiile grupului de studenți, mediului de studenți; elaborarea raporturilor de *corespondență pedagogică necesară permanent între: obiectivele concrete – resursele activității* (conținuturi/metodologie/condiții de instruire) și *modalitățile de evaluare* a rezultatelor (anticipate prin intermediul obiectivelor concrete) [23].

Tipurile de activități didactice prin care se realizează în mod direct sau indirect îmbogățirea bagajului lexical sunt numeroase și variate: lectura textului și explicarea cuvintelor; încadrarea cuvintelor în diverse contexte, clasificarea tematică, morfologică a cuvintelor, analiza structurii cuvântului; reproducerea textului, crearea începutului, sfârșitului textului, folosind anumite cuvinte; operarea cu omonime, antonime, paronime etc. [32, p. 118].

Totodată se evidențiază condițiile și modalitățile de formare a competenței lingvistice și sociolingvistice a studenților mediciști, acestea fiind reliefate în câteva module de însușire a lexicului medical prin *etapa de contextualizare, etapa de decontextualizare și de recontextualizare*. Aceste deziderate au fost axate pe învățarea colaborativă și învățarea cooperativă, aplicându-se pedagogia grupului.

Au fost delimitate grupe de motive: *de cunoaștere* (de lărgire a cunoștințelor dobândite, de achiziționare de noi cunoștințe într-un domeniu anumit); *de învățare* (de acumulare a informațiilor noi, utile pentru a fi folosite și în cadrul altor discipline); *de comunicare* (comunicare cu autorul, cunoaștere a informației, a datelor utile pentru comunicare); *de realizare* (pentru susținerea examenului, pentru a primi o notă bună, pentru a răspunde la chestionar); *de apreciere și orientare* (pentru căutare, interpretare, orientare informativă într-o anumită problemă); pentru a le contextualiza în cadrul studierii limbii franceze de către studenții-mediciști.

Corelând predarea limbii franceze cu rigorile cunoștințelor de specialitate medicală, cadrul didactic organizează cu studenții, în cadrul seminarului, *simulări de activitate medicală*. Pentru a asigura condiții optime de desfășurare a acestui exercițiu complex care presupune o abordare multidisciplinară, profesorul începe pregătirea studenților într-o etapă anterioară și o realizează treptat, ținând cont de diferite aspecte ale comunicării. Prima etapă vizează *îmbogățirea vocabularului activ* prin mai multe tipuri de exerciții, cum ar fi: lectura cu voce tare a unor articole din presă, texte medicale; exerciții de sistematizare și de consolidare a lexicului activ; audierea/vizionarea documentelor cu conținut medical etc. [16, p.68].

Activizarea vocabularului activ se realizează prin exerciții asociative, de concentrare, prin care se delimitează și câmpul semantic al viitoarei discuții. Se indică un cuvânt – cheie, iar studentul numește 7–10 substantive, denotând obiecte și acțiuni corelate logic cu cuvântul – cheie, fiind atent să respecte ordinea firească de derulare a acțiunilor sau în care se ia contact cu obiectele respective.

Pentru *dobândirea fluenței în exprimare și a rapidității în codificarea mesajului*, studenților li se propune să-și imagineze situații – tip în care să utilizeze elementele de vocabular din exercițiile precedente.

Într-o etapă superioară de formare a studenților se trece la predarea tehnicilor de dialogare prin procedeul simulării. Se urmăresc principalele etape ale activității medicale: salutare/intrare în contact; chestionarea pacientului despre starea de sănătate; examinarea pacientului (auscultarea, palparea, inspecția etc.) ori examinarea analizelor; diagnosticarea; prescrierea tratamentului (redactarea rețetei și/ori îndreptarea pentru investigații complementare); stabilirea unei consultații ulterioare.

L. Zimneaia consideră că pentru stimularea motivației în însușirea unei limbi străine sunt necesare următoarele condiții: formarea necesității de comunicare; selectarea conținutului materialului de studiu; abordarea unor raporturi de egalitate între profesori și studenți [44, p. 141].

S-au propus modalități de stimulare a motivației în citirea textului medical, ținând cont de condițiile și particularitățile psihopedagogice ale acestei vârste și interesul cognitiv.

În procesul de citire se produce satisfacerea necesităților comunicative, iar în funcție de acest fapt receptorul apreciază textul medical citit din punctul de vedere al utilității lui. Rezolvarea problemelor legate de trebuințele comunicative trebuie îndeplinită ținând cont că activitatea verbală nu există separat, ci este interferată în alte activități ale omului. Acest fapt ne permite să delimităm sferele de activitate în care va fi exersată limba studiată de o anumită categorie de participanți. Prin urmare, motivația reprezintă:

- *recunoașterea nevoii de un anumit volum de informație și importanța acesteia în cunoașterea unei limbi străine;*

- *formarea unui comportament pozitiv și creativ în studierea unei limbi străine, față de țara și cultura poporului care vorbește această limbă.*

„Formarea competenței de comunicare în baza textului medical, considerat o entitate lingvistică funcțională, investită cu un sens și semnificație pentru receptor prin procesul hermeneuticii, este considerată o activitate intelectuală complexă, care implică un ansamblu de procese psihice, ce rezidă în comprehensiunea a ceea ce este citit”, afirmă pedagogul englez Alderson [51].

În capitolul 3 **Validarea experimentală a Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților medici** sunt dezvăluite: *obiectivele cognitive, obiectivele psihomotorice, obiectivele afectiv – atitudinale.*

Principii de formare a LPM sunt: abordarea comunicativă și formativă, corelarea comunicării didactice – comunicării verbale și comunicării sociale, unității în dezvoltarea complexă a competenței de comunicare în limba străină, asigurarea accesibilității a situațiilor și contextelor comunicative, prioritățile activităților interactive în formarea competenței de comunicare în limba străină a studenților medici.

Sunt stipulate *condițiile psihopedagogice* de selectare a textului medical, dintre care: *corespunderea temei abordate în text cu aria de interes a studenților; valoarea cognitiv – informativă a conținutului; structurarea graduală a textelor de la simplu la complex; corespunderea dezvoltării eficiente a competenței de citire a textului medical în limba străină în baza condițiilor de organizare.*

Modelul pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba franceză a studenților medici este: conceput la nivel strategic (conține linii directorii de structurare a activității cognitive); obiectivat printr-o formă materială, adecvată sarcinii de însușire a lexicului medical; are niște caracteristici fixate prin principii, condiții și criterii, obiective; operaționalizat la nivel de activități didactice, teoretico-practice; verificat din punct de vedere al eficienței prin experiment; fiecare competență specifică include *descriptori în baza cărora aceasta este dezvoltată, antrenată și evaluată.* (fig .3.1.)

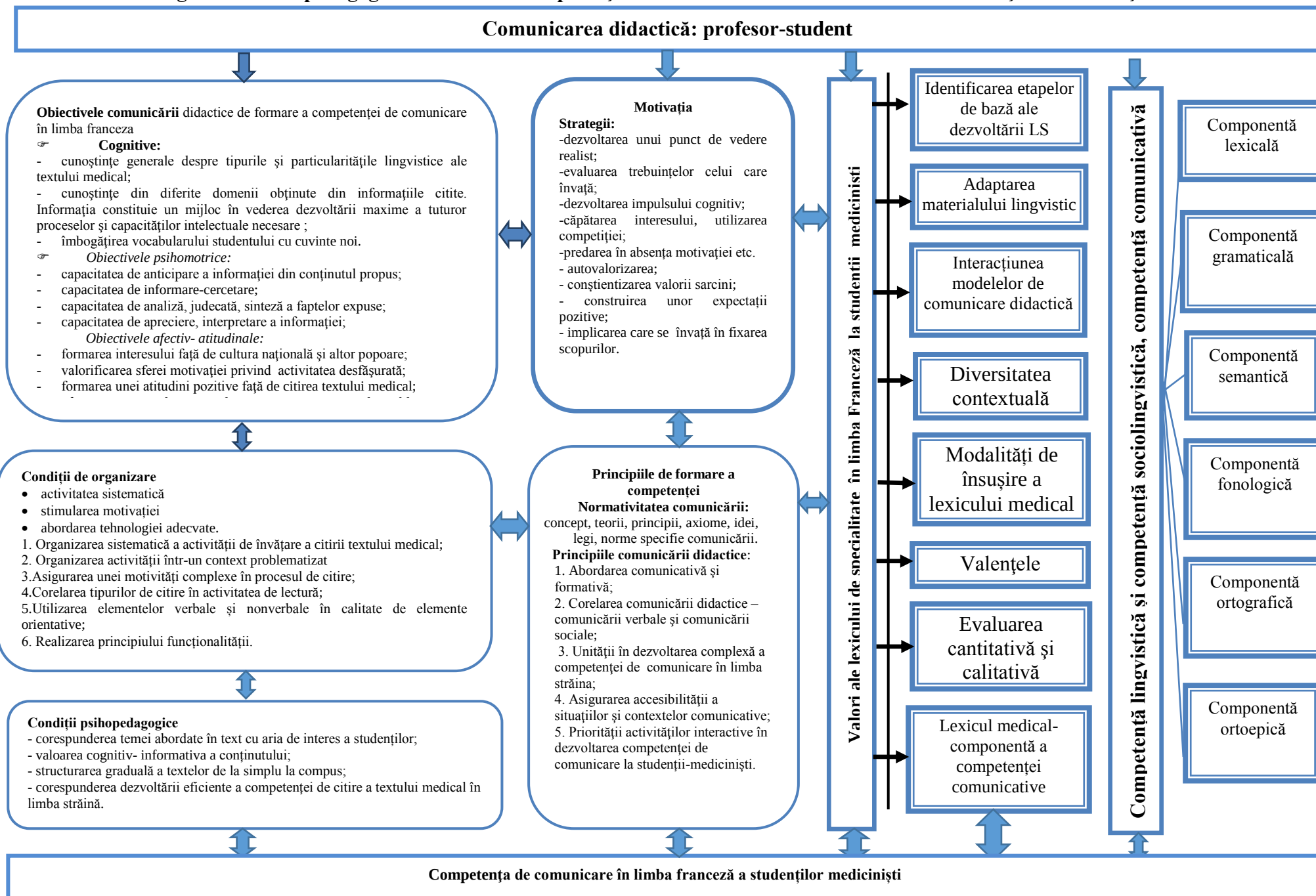
Modelul de formare a competenței de comunicare în limba franceză a studenților medici prin textul medical are o funcție plurivalorică și vizează dezvoltarea cognitivă, psihomotorie și motivațional-afectivă a personalității studentului.

Experimentul pedagogic s-a realizat în baza argumentărilor științifice referitoare la aplicarea diverselor acțiuni formative și a pornit de la *metodologia experimentală* în baza *Etapelor de predare-învățare a LM* (lexicului medical).

Întregul demers experimental s-a desfășurat pe un eșantion de 104 studenți (4 grupe) de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, facultatea de Medicină și Farmacie.

Experimentul de constatare a inclus cercetarea prealabilă pe un eșantion de 104 subiecți, studenții anului I de studii, care a fost constituit, ținându-se cont de vârsta, nivelul de pregătire intelectuală a studenților, omogenitatea / neomogenitatea grupelor în asimilarea materiei lexicale.

Fig.3.1. Modelul pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba franceză a studenților mediciniști

Scopul experimentului de constatare: evaluarea nivelului inițial al competenței de comunicare în limba străină la studenții mediciniști.

Pentru aceasta s-a propus testarea nivelului inițial al competenței de comunicare în baza textului medical. Au fost propuse trei probe ce vizează componentele competenței de comunicare în limba străină.

Prima probă a constat în evaluarea *competenței lingvistice* în limba străină a studenților mediciniști prin textul *Dangers du tabagisme passif*.

Competența lingvistică include cunoștințele și deprinderile lexicale, fonetice, sintactice și alte dimensiuni ale sistemului unei limbi, independent de valoarea sociolingvistică a variațiilor sale și de funcțiile pragmatice ale realizărilor sale. Această componentă, examinată din punct de vedere al competenței de comunicare în limba străină, este în legătură directă nu numai cu domeniul cunoștințelor (de exemplu, în materie de distincții fonetice stabilite sau de proporții și precizie a vocabularului), dar și cu organizarea cognitivă și modul de stocare în memorie a acestor cunoștințe (de exemplu, rețele asociative de diverse tipuri, în care vorbitorul include un element lexical), precum și cu accesibilitatea lor (aplicare, amintire și disponibilitate).

Tabelul 3.1. Finalitățile obținute din textul *Dangers du tabagisme passif*

Unitatea tematică	Demersuri didactice utilizate în baza textului medical	Competențele formate
Dangers du tabagisme passif	<i>Conversație</i> despre pericolul fumatului pasiv. • Pourquoi le tabagisme est attractif pour les ados?/De ce fumatul este atractiv pentru adolescenți? • Quelles sont les conséquences du tabagisme passif ?/Care sunt urmarile fumatului pasiv? • Que faut-il faire pour diminuer le nombre des fumeurs ?/Ce măsuri trebuie luate pentru diminuarea numărului fumătorilor?	- <i>competență lexicală</i> (utilizarea cuvintelor din text); - <i>competență semantică</i> (formularea corectă a enunțurilor)
	• Lectura textului <i>Dangers du tabagisme passif</i> <i>Precizarea vocabularului</i> • Explicați cuvintele și expresiile noi: <i>fumeurs actifs, fumeurs passifs, faire chuter, épanchements de l'oreille</i>. Introduceți-le în enunțuri. • Formulați întrebări în baza textului. <i>Exerciții fonetice</i> Faceți transcripția cuvintelor: <i>bronchite, larynx, infarctus, cancérogène, asthmatique</i> • Traduceți textul; • Găsiți în text sinonimele pentru cuvintele evidențiate: <i>cancer, cancérogène, danger, être touché, les spécialistes de la santé</i>.	- <i>competență fonetică</i> (respectarea transcripției, pronunțarea corectă a sunetelor deschise/închise/nazale. - <i>competență gramaticală</i> (modificarea formelor cuvintelor în elaborarea propozițiilor); - <i>competență ortografică</i> (scrierea corectă a cuvintelor - <i>competență ortoepică</i> (pronunțarea corectă a cuvintelor)
	• Tehnica <i>Problematizarea</i> • Consolidarea lexicului activ din video; • Exerciții de traducere din română în franceză;	- <i>competență semantică,</i> - <i>competență lexicală</i>

	• <i>Tehnica „ Freewriting”</i>. Redactați un pliant : <i>Pericolele fumatului pasiv.</i>	- <i>competență semantică,</i> - <i>competență lexicală,</i> - <i>competență gramaticală</i> - <i>competență ortografică</i> - <i>competență ortoepică</i>
--	---	--

Tabelul 3.2. Componentele competenței lingvistice în baza textului

Competența lingvistică	Studenți - 104	%
competență lexicală	62	59,61%
competență gramaticală	69	66,34%
competență semantică	71	68,26%
competență fonologică	73	70,19%
competență orografică	58	55,76%
competență ortoepică	60	57,69%

Analizând tabelul 3.1.și 3.2. observăm, că răspunsurile studenților în baza comprehensiunii textului medical variază între 55,76% și 70,19%. *Competența fonologică* este de 70,19% ceea ce ne permite să afirmăm că pronunțarea este clară, intonația firească, accentul din frază exprimă diverse manifestări de sens, iar cel mai mic procentaj se manifestă la *competența ortografică* 55,76%, fiindu-le greu să scrie cele mai simple cuvinte. Limba franceză are la bază principiul tradițional – istoric.

E știut faptul, că comunicarea prin limbaj este o activitate al cărei conținut este atât schimbul de informații, cât și influența reciprocă a partenerilor într-un context comunicațional prin stabilirea unor relații de colaborare și înțelegere reciprocă. Deși este o formă de comportament rațional ea este și o formă de interacțiune reciprocă, orientată spre stabilirea relațiilor în vederea realizării scopului propus. S-au atestat și cazuri când unii dintre studenți nu sunt dispuși să acorde ajutorul necesar coechipierului său, nu se orientează spre remanierea situației și stării celui cu care cooperează.

Pentru evaluarea nivelului *competenței sociolingvistice* a fost aplicat un test de evaluare cu 6 itemi.

Tabelul 3.3.Test de evaluare (experimentul de constatare)

Itemii	Finalități	Rezultate
I. Citiți textul <i>Pour un coeur sans tabac</i> . Formulați întrebări pe text folosind cuvintele interogative.	• <i>comprehensiunea unui text scris;</i> • <i>competență lexicală, semantică, ortografică, gramaticală;</i> • <i>competență de formulare a întrebărilor.</i>	70 din 104 sau 67,30%
II. Adevărat/ Fals. Justificați răspunsul prin elementele din text.	• <i>competență de înțelegere a conținutului textului;</i> • <i>competență lexicală,semantică, ortografică, gramaticală;</i> • <i>competență de exprimare scrisă;</i>	74 din 104 sau 71,15%
III. Găsiți în text 4 argumente care demonstrează dauna fumatului pentru sistemul cardiovascular.	• <i>competență cognitivă;</i> • <i>competență lexicală, semantică</i>	80 din 104 sau 83,2%
IV. Scrieți derivatele termenilor de mai jos.	• <i>competență lexicală, semantică, ortografică,</i>	65 din 104 sau 67,6 %

V. Introduceți termenii de mai jos în enunțuri.	• <i>competență cognitivă,</i> • <i>competență lexicală, semantică, ortografică, gramaticală;</i>	80 din 104 sau 76,92%
VI. Elaborați un buletin informativ despre profilaxia bolilor cardiovasculare (150 semne).	• <i>competență de exprimare scrisă,</i> • <i>competență lexicală, semantică, ortografică, gramaticală;</i>	63 din 104 sau 60,57%

Proba a III-a a fost aplicată pentru *evaluarea competenței pragmatice* a studenților mediciști (un chestionar din 9 itemi) prin care s-a constatat următoarele:

Analizând primul item „*Considerați că puteți comunica într-o limbă străină (franceză)*”, observăm că studenții de la Medicină în mare parte au optat pentru răspunsul „Bine”, 44 persoane din cei 104 intervievați; 19,23% din cei 104 studenți susțin că pot comunica foarte bine în limba franceză; 30,77% optează pentru răspunsul „suficient”; și doar 8 respondenți au selectat insuficient (7,69%).

Întrebarea a doua din chestionar a fost „*Puteți afirma că pentru un viitor medic/farmacist este necesar competența de comunicare într-o limbă străină (franceză)?*” În rezultatul prelucrării datelor experimentale s-a constatat: 89,42% din cei 104 respondenți consideră că, competența de comunicare pentru un viitor medic este necesară în mare măsură, iar 10,58% din cei chestionați – competența de comunicare pentru un viitor medic este necesară în mică măsură.

Referitor la întrebarea a treia „*Ce-l motivează pe un viitor medic/farmacist să comunice într-o limbă străină?*” observăm, că 50% sau 52 studenți consideră că comunicarea în limba franceză este benefică pentru formarea profesională; 33,65%, ceea ce constituie 35 respondenți, sunt de părerea că oferă libertate în comunicare într-un mediu spitalicesc francofon; 12 persoane sunt de părerea că comunicarea într-o limbă străină este o tendință modernă; 4,81% sau 5 studenți au optat pentru alte variante.

Întrebarea numărul patru „*Considerați că activitățile de dezvoltare a competenței de comunicare aplicate la orele de limbă străină (franceză) corespund nevoilor dumneavoastră?*” a relevat, că partea preponderentă 76 respondenți sau 73,08% au răspuns că activitățile de dezvoltare a competenței de comunicare aplicate la orele de limbă străină (franceză) corespund nevoilor studenților mediciști; 21 studenți, ceea ce constituie 20,19%, consideră că activitățile de dezvoltare a competenței de comunicare aplicate la orele de limbă străină (franceză) corespund în mică măsură nevoilor studenților mediciști; 7 respondenți sau 6,73% - activitățile de dezvoltare nu corespund competenței de comunicare aplicate la orele de limbă franceză.

În rezultatul analizei întrebării cu numărul cinci „*Considerați că este posibil de a însuși limbajul terminologic medical într-o limbă străină de sine stătător?*” se observă, că 45,19% sau în număr de 47 respondenți cred că nu este posibil să însușești de sine stătător limbajul terminologic medical într-o limbă străină; 28,85% (30 studenți) au optat pentru răspunsul „da”; 19,23% adică 20 respondenți au decis că limbajul terminologic medical într-o limbă străină poate fi însușit în mică măsură de sine stătător.

La întrebarea numărul șase „*Considerați că citirea textelor medicale este o activitate necesară în cadrul procesului de învățare a unei limbi străine (limba franceză)?*” majoritatea din cei 104 studenți au răspuns afirmativ și anume 46,15%; în mică măsură au răspuns 35,58%; iar 18,27% au răspuns că nu este necesară citirea textelor medicale în procesul de învățare a unei limbi străine.

Referindu-ne la întrebarea a șaptea „*Care este motivul citirii unui text medical la orele de limbă franceză*” – am constatat faptul că o mare parte din respondenți pun accentul pe activitatea de cunoaștere și anume 47,12% ceea ce constituie 49 persoane; 30,77% sau 32 studenți – pe activitatea de informare; 20,19% adică 21 respondenți – pe activitatea de comunicare; 1,92% sau 2 persoane – pentru obținerea unei note mai bune.

Rezultatele întrebării cu numărul opt „*Ce caracteristici ale textului medical sunt atractive?*” denotă faptul că pe primul loc se află utilitatea informației, fapt confirmat de 58 respondenți, ceea ce constituie 55,77%; urmat de volumul mic al textului medical – 27 persoane, ceea ce reprezintă 25,96%; nivelul redus de dificultate au confirmat 19 respondenți, adică 18,27%.

Analizând întrebarea a noua „*Considerați că însușirea limbajului medical la orele de limbă franceză depinde de*” observăm, că 47 respondenți, ceea ce constituie 45,19% au răspuns că depinde de străduința studentului; 33 studenți sau 31,73% au dat răspuns motivația studentului, iar 24 persoane sau 23,08% au optat că depinde de pregătirea pedagogului.

Tabelul 3.4. Caracteristica nivelurilor

Nivelul	Descriptori
excelent	Stăpânește un vast repertoriu lexical de expresii ce-i permit să argumenteze și să interpreteze conținutul textului; posedă un nivel înalt de corectitudine gramaticală; accentul exprimă diferite nuanțe de sens; este un bun mediator în relațiile cu grupul de lucru; elaborează concluzii pe marginea subiectului pus în discuție.
bun	Stăpânește un vocabular suficient pentru a se exprima în baza textului; comite greșeli neînsemnate; pronunță clar, intonație firească, știe să coopereze cu grupul de lucru; își expune punctul de vedere; parțial argumentează cele expuse; este dispus să accepte comportamente și opinii opuse.
satisfăcător	Posedă un minimum de cuvinte și expresii uzuale din text; comite erori de acord și topică; cu greu stabilește contactul cu grupul de lucru; nu poate expune punctul de vedere; nu poate argumenta; este lipsit de inițiativă în luarea deciziilor; îi lipsește siguranța în forțele proprii.
nesatisfăcător	Enumeră cuvinte și expresii uzuale din text; comite erori de acord și topică; nu poate expune punctul de vedere; nu formulează întrebări în baza textului; explică unele cuvinte din text.

Rezultatele experimentului de constatare la evaluarea competențelor: lingvistică, sociolingvistică și pragmatică sunt prezentate în tabelul 3.5.

Tabelul 3.5. Rezultatele experimentului de constatare a competențelor: lingvistică, sociolingvistică și pragmatică.

Calificativul pe niveluri	excelent	bun	satisfăcător	nesatisfăcător	nici un raspuns
competență lingvistică	3,81%	10,18%	67,19%	14,71%	4,12%
competență sociolingvistică	2,80%	8,42%	32,89%	26,35%	29,44%
competență pragmatică	4,99%	9,0%	61,37%	14,11%	10,53%

Experimentul de formare a competenței de comunicare în limba străină a fost realizat prin implementarea Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină, structurat prin demersuri didactice, integrative, sistematice, corelate cu conținuturile de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști și al Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști.

Scopul experimentului de formare: dezvoltarea lexicului medical la studenții-mediciști în limba străină.

Tabelul 3.6. Conținuturile de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști în contextul *Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști* (noiembrie – decembrie 2015).

Unitatea tematică	Etapele de dezvoltare a LM	Demersuri didactice utilizate în dezvoltarea lexicului de specialitate	Competențele formate
A la clinique	Selectare	Completați <i>Ciorchinele</i> cu termeni medicali la tema „A la clinique”	competență cognitivă; lexicală, semantică,
	Prezentare	- Exerciții fonetice; - Explicați semnificația cuvintelor și a expresiilor noi. - Introduceți-le în enunțuri; - Lectura textului; - Întrebări - răspunsuri; - Descrieți modul de spitalizare a pacienților; - Exerciții de consolidare a lexicului activ (sinonime, formarea denumirilor de specialități medicale prin sufixare	- competență fonetică, - competență semantică, lexicală, cognitivă, competență de exprimare orală, - competență gramaticală, lexicală, semantică, ortografică, - competență fonetică, de citire (respectarea regulilor de citire, semnelor de punctuație, grupurilor ritmice, accentelor, pronunțarea corectă a sunetelor, combinațiilor de litere etc.) - comprehensiune scrisă, - competență de formulare a întrebărilor, - competență de exprimare orală, cognitivă, semantică, lexicală. - competență de formare a denumirilor de specialități medicale prin sufixare.
	Consolidare	- Document video 3; - Denumiți personalul medical din secție; - Numiți obligațiunile unui medic-rezident în secție; - Rețineți elementele din ținuta medicală;	- comprehensiune orală, competență semantică, lexicală. - exprimare orală, - competență cognitivă, - competență semantică, - competență lexicală (denumiri de personal medical, obligațiunile unui medic-rezident în secție, elemente din ținuta medicală)
	Testare	- Numiți în l. franceză echivalentele expresiilor date și alcătuiți cu ele 5 enunțuri. <i>Scrisoare liberă:</i> Comentați în 5 rânduri citatul „L’ Art de la Médecine est beau quand la tête, la main et le coeur du médecin travaillent ensemble”.	- competență cognitivă, lexicală, semantică, gramaticală, exprimare orală. - exprimare scrisă, competență cognitivă, lexicală, semantică, gramaticală.

Tot în această cheie sunt elucidate conținuturile de formare a competenței de comunicare în limba franceză a studenților mediciști în contextul *Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști: La prise en charge du patient, Visite médicale à domicile, Service d'assistance*

médicale d'urgence(SAMU), L'automédication, Etre infirmière, Les antibiotiques, Maladies de coeur, L'offensive contre le cancer se poursuit, elucidate în tab. 3.8. din teză.

Pe baza etapelor de formare a competenței de comunicare în limba străină am delimitat următoarele competențe specifice esențiale în procesul de lucru cu textul medical:

- *competențe specifice de anticipare, anticiparea intenției autorului* potrivit formelor lingvistice orientative și a componentelor structurale ale textului;

- *competențe specifice de cercetare – informare* - de cunoaștere integrală a textului;

- *competențe specifice de interpretare – apreciere* - identificarea semnificației reconstituite prin activitatea de înțelegere și apreciere a informației noi asimilate conform experienței, convingerilor și atitudinilor deja formate [40]. Considerăm textul medical eficient în formarea competenței de comunicare, deoarece acesta îndeplinește anumite funcții, cum ar fi: de transmitere a cunoștințelor; de formare a capacităților și competențelor; de consolidare a cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor; de evaluare a cunoștințelor, deprinderilor, priceperilor; de educație socială și culturală [42, p. 371].

Prin învățarea unei limbi străine ni se transmite și cultura poporului limba căruia o asimilăm. Învățând o limbă străină studenții aprofundează limba maternă prin compararea diverselor fenomene și forme lingvistice.

Pentru dezvoltarea competențelor de citire de inițiere considerăm necesar de a le propune studenților un spectru larg de documente video cu conținut medical, articole, documente medicale autentice, cu următoarele caracteristici:

- prezența unei informații interesante, autentice;
- text cu un volum mare (150-250 de cuvinte);
- organizarea structural – semantică a textului cu diferite unități morfosintactice;
- prezența unui număr mare de imagini medicale (fotografii, desene, scheme)[35, p. 163].

Tabelul 3.9. Finalitățile conținuturilor incluse în experimentul de formare.

Conținuturi	Finalități
Cu pondere lingvistică	• utilizarea diferitor căi de formare a cuvintelor; • aplicarea termenilor învățați în diferite contexte profesionale; • argumentarea importanței cuvintelor internaționale în studierea limbilor străine; • alcătuirea sintagmelor, enunțurilor, întrebuiră structurilor logice formate din expresii memorate, din grupe de câteva cuvinte și din expresii cu caracter medical, însă cu comiterea anumitor greșeli lingvistice; • încercarea să răspundă la întrebări și să dialogheze, susținând conversația;
Cu pondere sociolingvistică	• aprecierea diversității culturale a lumii; • acceptarea toleranței față de valorile culturale ale altor etnii; • influența terminologiei internaționale asupra limbajului medical în limba franceză; • înțelegerea semnificației unor noțiuni așa ca: comunicarea asertivă, comunicarea verbală și nonverbală, empatia, cooperarea și atenția acordată celorlalți, pornind de la etnocultură spre interculturalitate;
Lingvistica textului francez Competența pragmatică	• dezvoltarea abilităților comunicative în limba franceză; • valorificarea particularităților competenței pragmatice ca componentă a competenței de comunicare în limba franceză a studentului medicinist; • exersarea abilităților de a dialoga și a scrie în baza textului medical prin unirea șirurilor de elemente scurte, simple și variate pentru a-și lega frazele într-un discurs clar și coerent.

Experimentul de validare al Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină și al Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști.

În cadrul experimentului de control au fost implicați toți cei 104 studenți de la etapa experimentului de constatare .

Obiectivele experimentului de validare au vizat evaluarea nivelului final al formării competenței de comunicare în limba străină prin implementarea Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină prin Programul de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști.

În acest context, pentru a ne asigura de veridicitatea rezultatelor obținute în baza Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină și al Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști cu calificativele: *excellent, bine, satisfăcător, nesatisfăcător, nici un răspuns*, au fost implicate ambele eșantioane (EE) și (EC).

Rezultatele obținute de către studenții mediciști din EE relevă o creștere a nivelului de formare a competenței de comunicare în limba străină. *Descriptorii și criteriile de evaluare* au rămas ca și în cadrul experimentului de constatare: *excellent, bine, satisfăcător, nesatisfăcător, nici un răspuns*, producându-se schimbări cantitative și calitative. Cât privește eșantionul de control (EC), acesta nu a fost implicat în experimentul de formare. S-a observat că conținuturile antrenate în experimentul de formare au condus la îmbunătățirea comunicării în limba străină la studenții mediciști. *Prima probă* a constatat în validarea competenței lingvistice a studenților mediciști prin textul *Symptômes et diagnostic de l'anémie par carence en fer*.

Tabelul 3.10. Finalitățile obținute din textul *Symptômes et diagnostic de l'anémie par carence en fer*

Unitatea tematică	Demersuri didactice utilizate în baza textului medical	Competențele formate
Symptômes et diagnostic de l'anémie par carence en fer	Conversație despre anemie și deficitul de fier. • Ce este anemia? / Qu'est-ce l'anémie? • Cum se manifestă anemia? / Comment se manifeste l'anémie? • Cum trebuie să acționăm în caz de anemie? / Comment faut-il réagir en cas d'anémie?	- <i>competență lexicală</i> (utilizarea cuvintelor din text); - <i>competență semantică</i> (formularea corectă a enunțurilor)
	- Lectura textului <i>Symptômes et diagnostic de l'anémie par carence en fer</i> <i>Lucrul cu vocabularul</i> Explicați cuvintele și expresiile noi: <i>carence, asymptotique, essoufflement, bilan sanguin, hémoglobine, vertiges, étourdissements</i>. Introduceți-le în enunțuri ; • Formulați întrebări în baza textului. <i>Exerciții fonetice</i> Faceți transcripția cuvintelor: <i>moelle, réticulocyte, hémoglobine, grossesse, vertiges</i>. - Traduceți textul; - Găsiți în text sinonimele pentru cuvintele evidențiate: <i>carence, fatigue, essoufflement, taux, médecin traitant, indispensable</i>.	- <i>competență fonetică</i> (respectarea transcripției , pronunțarea corectă a sunetelor deschise/ închise/ nazale. - <i>competență gramaticală</i> (modificarea formelor cuvintelor în elaborarea enunțurilor); - <i>competență orografică</i> (scrierea corectă a cuvintelor - <i>competență ortoepică</i> (pronunțarea corectă a cuvintelor)
	- Tehnica <i>Problematizarea</i>	- <i>competență semantică</i> ,

	- Consolidarea lexicului activ din video; - Exerciții de traducere din română în franceză;	- competență lexicală
	- <i>Tehnica „Freewriting”</i> . Redactați un pliant : <i>Simptomele anemiei</i> .	- competență semantică, - competență lexicală, - competență gramaticală - competență ortografică - competență ortoepică

Tabelul 3.11. Componentele competenței lingvistice în baza textului *Symptômes et diagnostic de l'anémie par carence en fer*.

Competența lingvistică	EE 52 studenți		EC 52 studenți	
competență lexicală	49	94,23%	34	65,38%
competență gramaticală	40	76,92%	28	53,84%
competență semantică	45	86,53%	39	75%
competență fonologică	50	96,15%	38	73,07%
competență ortografică	46	88,46%	30	57,69%
competență ortoepică	47	90,38%	31	59,61%

Analizând tabelul 3.11. și figura 3.3. constatăm că rezultatele studenților evaluate în baza textului medical sunt mai mari în grupa EE, cei care au realizat programul formativ.

A doua probă a constat în evaluarea competenței sociolingvistice formate prin *testul de evaluare*.

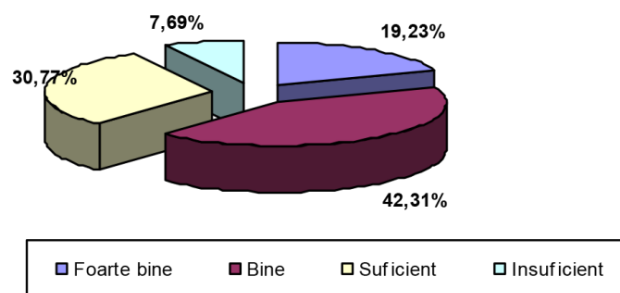
Tabelul 3.12. Test de evaluare (experimentul de control)

Itemii	Finalități	Rezultate
I.Citiți textul <i>Attention aux allergies médicamenteuses</i> . Formulați întrebări pe text folosind cuvintele interrogative.	• <i>comprehensiunea unui text scris;</i> • <i>competență lexicală, semantică, ortografică, gramaticală;</i> • <i>competență de formulare a întrebărilor;</i>	99 din 104 sau 95,19%
II.Adevărat/ Fals. Justificați răspunsul prin elementele din text.	• <i>competență de înțelegere a conținutului textului;</i> • <i>competență lexicală, semantică, ortografică, gramaticală;</i> • <i>competență de exprimare scrisă;</i>	100 din 104 sau 96,15%
III.Găsiți în text 4 denumiri de medicamente care provoacă alergii.	• <i>competență cognitivă;</i> • <i>competență lexicală, semantică;</i>	98 din 104 sau 94,23%
IV. Scrieți derivatele termenilor de mai jos.	• <i>competență de formare a termenilor medicali prin sufixare și prefixare;</i> • <i>competență lexicală, semantică, ortografică;</i>	97 din 104 sau 93,27%
V. Introduceți termenii de mai jos în enunțuri.	• <i>competență cognitivă,</i> • <i>competență lexicală, semantică, ortografică, gramaticală</i>	97 din 104 sau 93,27%
VI. Elaborați un buletin informativ	• <i>competență de exprimare scrisă,</i>	80 din 104

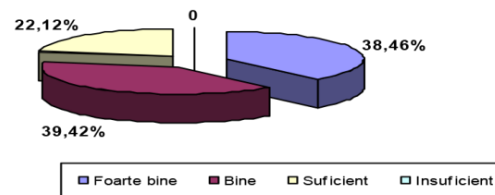
(150 semne) despre cauzele și simptomele alergiei .	• <i>competență lexicală, semantică, ortografică, gramaticală;</i>	sau 76,92%
---	--	------------

Proba a treia a constat în evaluarea probei pragmatice în care studenții au fost invitați să răspundă la un chestionar prin următorii itemi:

1. Considerați că puteți comunica într-o limbă străină (franceză):

Experiment de constatare

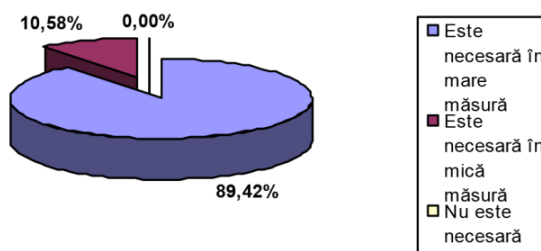

Experiment de validare

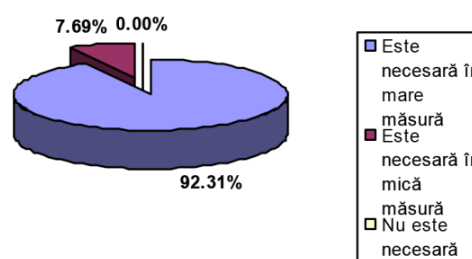
Fig.3.4. Compararea rezultatelor despre comunicare

Analizând itemul menționat, se observă o creștere dublă a răspunsului „foarte bine” de la 19,23% până la 38,46% din cei 104 studenții de la Medicină, răspunsul „bine” ușor s-a diminuat de la 42,31% la 39,42%. Evidențiem și o descreștere pentru răspunsul „suficient” de la 30,77% la 22,12%; și doar 8 respondenți au selectat „insuficient” (7,69%) în experimentul de constatare, iar în experimentul de validare acest indicator este nul. Rezultatele obținute denotă faptul că aplicarea metodologiei de formare a competenței de comunicare are o influență benefică asupra dezvoltării competenței de comunicare și contribuie la însușirea lexicului medical de către studenți în limba franceză.

2. Puteți afirma că pentru un viitor medic/farmacist competența de comunicare într-o limbă străină (franceză)

Experiment de constatare

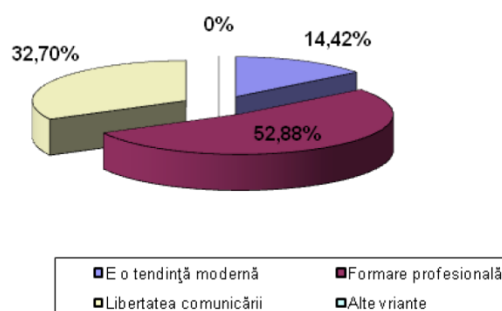
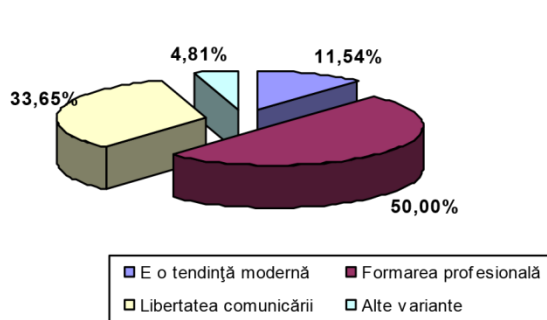

Experiment de validare

Fig.3.5. Compararea rezultatelor despre rolul competenței de comunicare în limba franceză

În rezultatul prelucrării datelor experimentale s-a constatat o creștere ușoară de la 89,42% la 92,31% din cei 104 respondenți consideră că, competența de comunicare pentru un viitor medic este necesară în mare măsură; și respectiv o diminuare de la 10,58% la 7,69% din cei chestionați sunt de părerea că competența de comunicare pentru un viitor medic este necesară în mică măsură.

3. Ce-l motivează pe un viitor medic/farmacist să comunice într-o limbă străină?

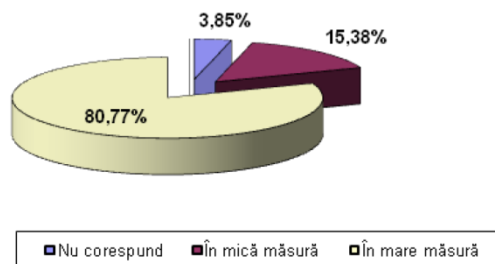
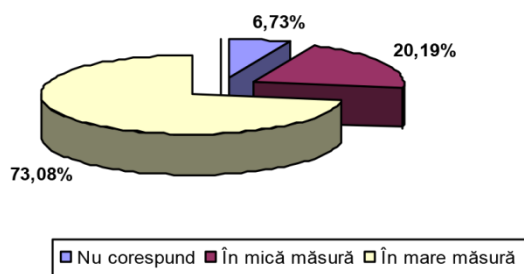
Experiment de constatare

Experiment de validare

Fig.3.6. Compararea rezultatelor privind motivația studentului medicinist

La întrebarea „*Ce-l motivează pe un viitor medic/farmacist să comunice într-o limbă străină?*” observăm o sporire de 2,88 puncte procentuale (50,00% → 52,88%) a răspunsului mediciniștilor care consideră că comunicarea în limba franceză este benefică pentru formarea profesională; studenții sunt de părerea că comunicarea într-o limbă străină este o tendință modernă de la 11,54% la 14,42%. Răspunsul „libertatea comunicării” a înregistrat o diminuare nesemnificativă de la 33,65% la 32,70% și doar 5 studenți au optat pentru alte variante în experimentul de constatare.

4. Considerați că activitățile de dezvoltare a competențelor de comunicare aplicate la orele de limbă străină (franceză) corespund nevoilor dumneavoastră?

Experiment de constatare

Experiment de validare

Fig.3.7. Activitatea orelor de limbă franceză

Analiza celui de-al patrulea item „*Considerați că activitățile de dezvoltare a competențelor de comunicare aplicate la orele de limbă străină (franceză) corespund nevoilor dumneavoastră?*” a relevat o majorare a răspunsului de la 73,08% la 80,77%, că activitățile de dezvoltare a competențelor de comunicare aplicate la orele de limbă străină (franceză) corespund nevoilor studenților mediciniști; concomitent s-a diminuat numărul celor care consideră, că activitățile de dezvoltare a competenței de comunicare aplicate la orele de limbă străină (franceză) corespund în mică măsură nevoilor studenților mediciniști de la 20,19% la

15,38%; și respectiv s-a redus numărul respondenților de la 7 până la 4 sau cu 2,88 puncte procentuale, sunt de părerea că activitățile de dezvoltare nu corespund competențelor de comunicare aplicate la orele de limbă franceză.

5. Considerați că este posibil de a însuși limbajul terminologic medical într-o limbă străină de sine stătător?

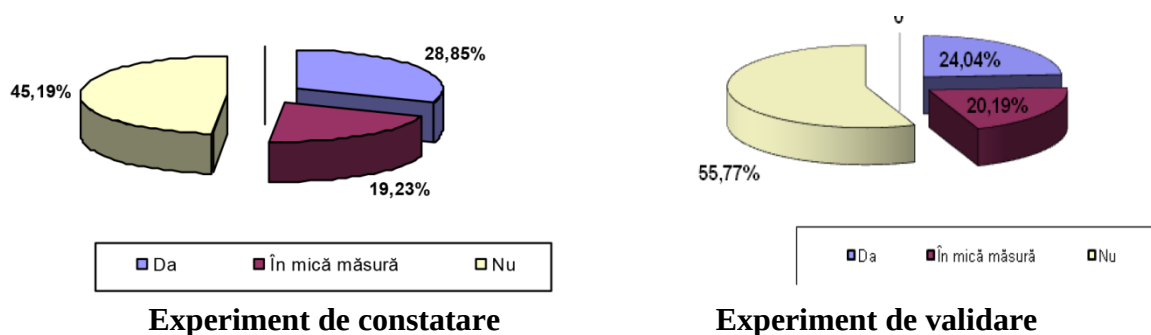

Fig.3.8. Însușirea limbajului medical de sine stătător

În rezultatul analizei întrebării „*Considerați că este posibil de a însuși limbajul terminologic medical într-o limbă străină de sine stătător?*” se observă o creștere de la 45,19% la 55,77% sau în număr de la 47 până la 58 respondenți cred că nu este posibil să însușești de sine stătător limbajul terminologic medical într-o limbă străină; o scădere de la 28,85% (30 studenți) până la 24,04% (25 persoane) au optat pentru răspunsul „da”; și respectiv o creștere nesemnificativă de la 19,23% la 20,19% au decis că limbajul terminologic medical într-o limbă străină poate fi însușit în mică măsură de sine stătător.

6. Considerați că citirea textelor medicale este o activitate necesară în cadrul procesului de învățare a unei limbi străine (limba franceză)?

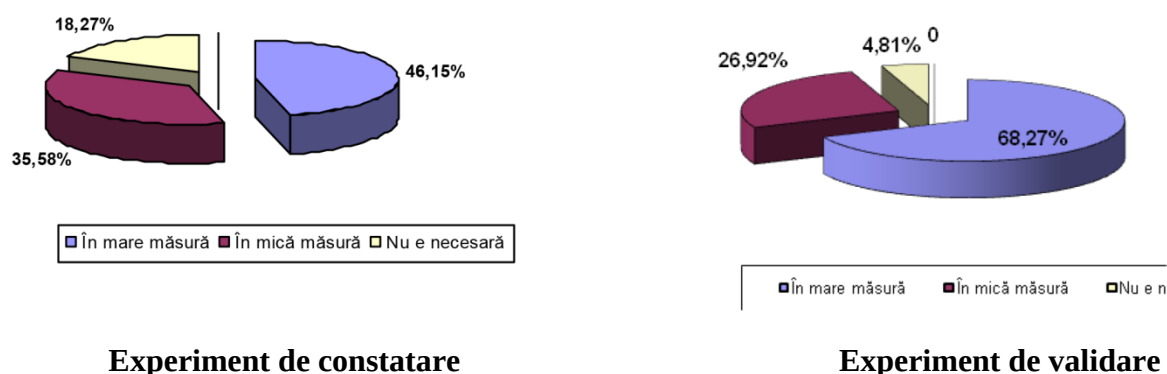
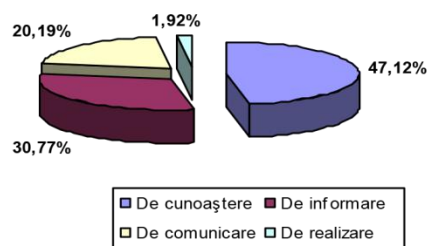

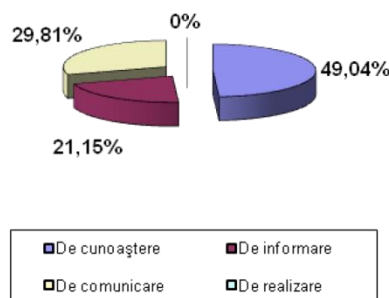
Fig.3.9. Compararea rezultatelor despre citirea textelor medicale ca activitate necesară

Analizând itemul „*Considerați că citirea textelor medicale este o activitate necesară în cadrul procesului de învățare a unei limbi străine (limba franceză)?*” constatăm o sporire considerabilă cu 22,12 puncte procentuale (46,15% → 68,27%) din cei intervievați au răspuns afirmativ; în mică măsură a înregistrat o scădere de la 35,58% la 26,92%. De asemenea, s-a micșorat și numărul celor care consideră că nu este necesară citirea textelor medicale în procesul de învățare a unei limbi străine de la 18,27% la 4,81%.

7. Care este motivul citirii unui text medical la orele de limbă franceză?

Experiment de constatare

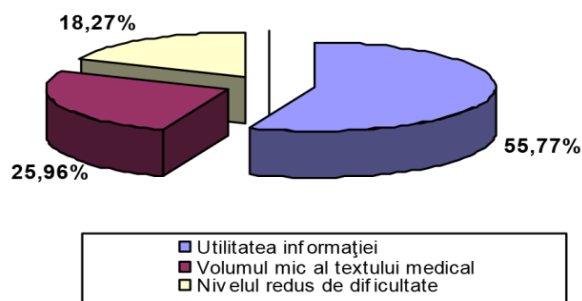

Experiment de validare

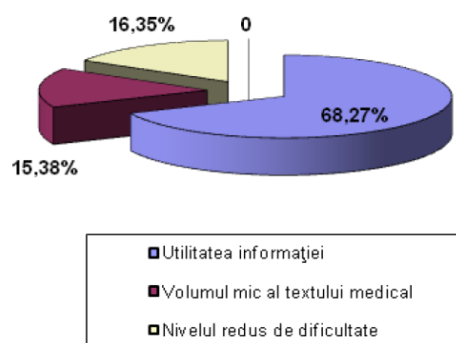
Fig.3.10. Compararea rezultatelor despre motivul citirii textului medical

Referindu-ne la întrebarea „*Care este motivul citirii unui text medical la orele de limbă franceză?*” – am relevat faptul că o mare parte din respondenți pun accentul pe activitatea de cunoaștere, care s-a majorat de la 47,12% la 49,04%; activitatea de informare a înregistrat o scădere de la 30,77% la 21,15%; activitatea de comunicare s-a majorat cu 9,62 puncte procentuale (20,19% → 29,81%) și doar 1,92% sau 2 persoane – pentru obținerea unei note mai bune.

8. Ce caracteristici ale textului medical sunt atractive?

Experiment de constatare

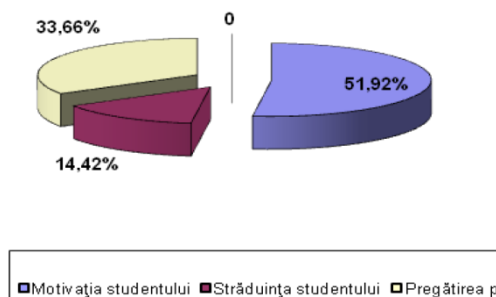
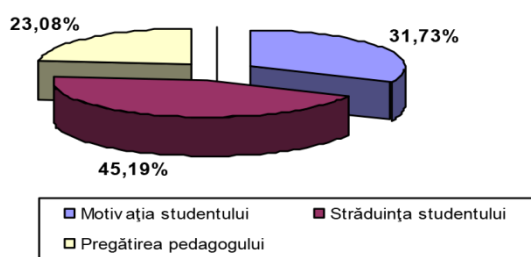

Experiment de validare

Fig.3.11. Compararea rezultatelor despre caracteristicile textului medical

Rezultatele întrebării „*Ce caracteristici ale textului medical sunt atractive?*” denotă faptul că pe primul loc este utilitatea informației, care a crescut de la 55,77% până la 68,27%; urmat de volumul mic al textului medical care s-a diminuat de la 25,96% la 15,38%; de asemenea s-a redus și nivelul de dificultate de la 18,27% la 16,35.

9. Considerați că însușirea limbajului medical la orele de limbă franceză depinde de:

Experiment de constatare

Experiment de validare

Fig.3.12.Compararea rezultatelor studenților despre limbajul medical

Analizând ultima întrebare „*Considerați că însușirea limbajului medical la orele de limbă franceză depinde de...*” observăm creșterea considerabilă a motivației studentului cu 20,19 puncte procentuale (31,73% → 51,92%). Totodată s-a diminuat străduința studenților de la 45,19% la 14,42% și 24/35 persoane sau 23,08% / 33,66% au optat pentru pregătirea pedagogului.

Rezultatele *experimentului pedagogic de formare și de dezvoltare a competenței de comunicare în limba străină la studenții mediciști* ne-au permis să constatăm că competența de comunicare în limba străină a fost evaluată în funcție de tipurile de competență : *ascultare, vorbire, citire, scriere* în limba franceză care, de fapt, sunt elemente ale competenței lingvistice, sociolingvistice și pragmatice din care a fost formată și dezvoltată competența de comunicare în limba străină. Evaluarea competențelor lingvistică, sociolingvistică și pragmatică ca elemente a competenței de comunicare în limba străină au fost formate, dezvoltate și evaluate conform conținuturilor incluse în curriculumul la limba franceză pentru învățământul universitar, realizat de noi prin *Programul de formare și de dezvoltare a competenței de comunicare în limba străină la studenții mediciști*.

Analizând toate datele obținute prin experiment constatăm, că s-a schimbat nivelul formării și dezvoltării competenței de comunicare în limba străină la studenții mediciști prin cele 3 probe care au fost aplicate în experimentul de constatare și în experimentul de validare, care ne-au demonstrat o creștere ușoară a nivelului de formare și de dezvoltare a competenței de comunicare în limba străină la studenții mediciști.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Rezultatele cercetării formării competenței de comunicare în limba franceză a studenților mediciști la nivel teoretic, practic și experimental au confirmat scopul cercetării prin realizarea obiectivelor preconizate. Au fost demonstrate valoarea teoretică și cea practică, ceea ce certifică valoarea tezelor înaintate pentru susținere.

Sinteza teoretică și interpretarea datelor experimentale au condus la următoarele *concluzii*:

1. Formarea competenței de comunicare în limba străină se axează pe: conștientizarea de către student a importanței și necesității studierii unei limbi străine; „competența cadrului didactic implicat în activitatea profesională a studenților, justificată de interpretarea corectă a principiilor de cunoaștere a LS; schimbările din societate, progresele științei și tehnicii din acest mileniu” [22, p.80], reflectate nemijlocit în vocabular; cunoașterea LS în limba franceză ce include prezența studentului – producător de cunoștințe, receptiv la evenimentele internaționale și locale din sfera medicinei.

2. Cadrul teoretic al cercetării certifică și validează *funcția integratoare a limbajului științific medical*, care facilitează corelațiile și demersurile interdisciplinare pentru însușirea coerentă, concentrică, sistemică și integrată a noțiunilor și fenomenelor aferente domeniului; se bazează pe principiul interdisciplinarității științifice, definitoriu și formării LM [22, p.79].

3. Formarea competenței de comunicare în limba franceză la studenții mediciști a fost întemeiată pe integrarea celor trei tipuri de competențe: *lingvistică, sociolingvistică și pragmatică* axate pe situații de învățare prin diverse modalități pornite de la textul medical [42. p. 371].

4. Epistemologia și motivarea formării competenței de comunicare în limba străină sunt concretizate de „următoarele principii ale cunoașterii științifice generale, lingvistice și pedagogice: interdisciplinarității științifice, educației și comunicării culturale, interdisciplinarității pedagogice și a abordării sistemice a procesului de formare a LM, calității și eficienței practice a LM, integrării și corelării metodologiei de formare a LM”.

5. Experimentul pedagogic a demonstrat funcționalitatea *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști* prin hermeneutica textului medical și al *Programului de formare*, iar prin evaluarea rezultatelor obținute în Experimentul Pedagogic putem afirma că *Modelul pedagogic* propus pentru formarea competenței de comunicare în limba franceză este rațional, deoarece provoacă și intensifică procesul de însușire a lexicului medical, dezvoltă abilități de cercetare și de interpretare a lexicului din textul medical, performanțele înregistrate fiind certificate de:

- criteriile de selectare și de organizare a TM informale și analitice utilizate în scopul satisfacerii trebuinței informative, capabile să stimuleze interesul cognitiv și atitudinal al studentului;
- principiile de organizare a procesului de învățare a citirii TM în limba franceză;
- utilizarea situațiilor de învățare elaborate din perspectiva particularităților structural – semantice și funcțional – comunicative ale textului medical și al *Programului de formare a competenței de comunicare*;
- particularitățile textului medical și cele psihopedagogice ale studentului, în baza cărora s-au formulat probe de dezvoltare a competențelor specifice de valorificare prin citire a TM în limba franceză [14, p.80].

6. *Problema științifică soluționată* rezidă în elaborarea *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină* prin situații de învățare și de însușire a lexicului de specialitate și contribuția metodologică de modernizare a predării-învățării lexicului de specialitate în baza *Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină* [20, p. 50].

Rezultatele experimentului pedagogic au confirmat actualitatea cercetării, au validat concepția investigației cu privire la predarea/învățarea/evaluarea LM în procesul de dezvoltare a CCLF în limba franceză la studenții mediciști, veridicitatea fiind garantată de utilizarea metodologiei de cercetare în conformitate cu obiectivele propuse.

În baza datelor obținute din experimentul pedagogic considerăm utile următoarele *recomandări*:

1. Aplicarea *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină* prin *Programul de formare a competenței de comunicare în limba străină* pentru toate nivelurile de formare în vederea eficientizării comunicării profesionale în limba străină la studenții mediciști.

Practicarea *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină* în procesul de predare/învățare/evaluare a limbii franceze a studenților mediciști poate contribui la valorificarea competenței de comunicare cu orientare profesională prin însușirea LM în limba străină pentru învățământul universitar și mediu special.

2. Implementarea hermeneuticii textului medical în baza exercițiilor pentru toate nivelurile de formare a competenței de comunicare profesionale în limba străină a studenților mediciști.

3. Funcționalitatea *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină* și al *Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină* și valorificarea rezultatelor aplicării textului medical și a situațiilor de învățare atât în procesul educațional cât și în cadrul activității de formare continuă a profesorilor de limbi străine.

BIBLIOGRAFIE

În limba română

1. Afanas A. Metodologia dezvoltării competenței de comunicare a elevilor în limba străină. Ch., 2013, 174 p.
2. Botnariuc L. Formarea limbajului profesional la studenții colegiului de medicină. Teza de doctor în pedagogie. Ch., 2007.
3. Botnari V. Comunicativitatea versus competența profesională a pedagogului. În: Învățământul universitar din Republica Moldova la 80 de ani. Probleme actuale ale Științelor filologice, psihologice, pedagogice și social-politice. Ch.: UST, 2010, p.15-20.
4. Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi: învățare, predare, evaluare. Ch.: F.E.P. Tipografia Centrală, 2003, 204 p.
5. Callo T. Educația comunicării verbale. Ch.: Editura Litera Internațional , 2003, 148p.
6. Callo T. Funcțiile instructive educative ale situației de vorbire în procesul comunicării didactice. Ch.: ISPP, 1997, 89 p.
7. Cartea Albă pentru educație și instruire, 1995.
8. Codul Educației și Strategia sectorială Educația 2020.
9. Cojocar V. Reforma învățământului, obiective, orientări, direcții. Ch., 2005.
10. Cojocar- Borozan M. Formarea culturii emoționale. Chișinău, UPEC 2010, 239 p.
11. Cristea S. Dicționar de Pedagogie. B. 2016.
12. Dosarul - „o selecție de materiale alese de către student pentru a justifica progresele” la nivel de dezvoltare a competențelor lingvistice și de experiențe interculturale ,2001.
13. Dumbrăveanu R., Pâslaru Vl., Cabac V. Competențe ale pedagogilor: interpretări. Ch.: 2014, 192 p.
14. Eșanu D. Formarea competențelor comunicative la studenții mediciniști. În: revista Limba română. Ch., 2013, 80 p.
15. Eșanu D. Semnificația comunicării didactice. În: Materialele Conferinței științifico-practice. Chișinău, 2013, 67-71 p.
16. Eșanu–Dumnazeu D. Formarea competenței de învățare la studenți. Conferința științifico-practică. Universitatea de Stat din Tiraspol. Ch., 2013, 67-71 p.
17. Eșanu-Dumnazeu D. Învățarea interactiv-creativă universitară. În: Responsabilitatea publică în educație. Constanța. 2014, 99 p.
18. Eșanu-Dumnazeu D., Oltu D. Conversația euristică-model de învățare a limbii străine de către studenți. În: Acta et commentationes. Științe ale Educației. nr.2(3) Ch.: UST, 2013, p. 90-94.
19. Eșanu-Dumnazeu D., Oltu D. Formarea competențelor comunicative la studenții mediciniști. În: Perspectivele și problemele integrării în Spațiul European al Învățământului superior. Conferința științifico–practică internațională. Cahul, 2014, 204 -206 p.
20. Eșanu-Dumnazeu D. Formarea competențelor comunicative la mediciniști. Arta și Educația artistică. nr.2(26), Bălți, 2015, p. 50-58.
21. Goraș-Postică V. Psihopedagogia dezvoltării competențelor de comunicare din perspectiva neologismelor. Ch.: CEP USM, 2005, 158 p.
22. Gorea S., Eșanu D. Problematika comunicării în pedagogia moderna. Ch.: Revista de Științe socioumane, 2015, p. 73-84.
23. Guțu V., Silistraru N., Platon. C. Teoria și metodologia curriculumului universitar. Ch.: CEP USM, 2003, 234 p.
24. Iacob L. Comunicarea didactică. În: Psihopedagogie. Iași: Editura Spiru Haret, 1994, p.237-252.
25. Ionescu – Ruxăndoiu L. Limbaj și comunicare. B.: Editura ALL Educational, 2003, 109 p.
26. Ixari A. Importanța cunoștințelor lexicale în perceperea lexicului de specialitate la limba engleză. În: Crossing Boundaries in Culture and Communication. Conferință Internațională. București: Universitatea Româno-Americană, 2011, vol. 2, nr. 2, 8-15 p.
27. Jinga I. Competența profesională a educatorilor. În: Manual de pedagogie (coord. I. Jinga, E., Istrate). B.: Editura ALL Educational, 2008, 381 p.

28. Mîslișchi V. Unele repere teoretice ale competenței lingvistice: delimitări conceptuale și faze de formare. În: Formarea competenței de învățare la elevi. Materialele Conferinței științifico – practice. Chișinău, 2013, p. 176.
29. Patrașcu D. Tehnologii educaționale. Ch.: Tipografia Centrală, 2005, 704 p.
30. Pavlicenco S. Receptarea literaturii italiene în spațiul cultural basarabean. În: Limba română , 2006, nr. 10, pag. 33-38.
31. Profilul european al formării profesorilor de limbi străine, 2004.
32. Pruteanu M. Aplicarea procedeele eficiente de predare/învățare a limbajelor specializate. În: Terminologie și limbaje specializate /Centrul Național de Terminologie, Ch., 2001, 118-120 p.
33. Rezoluția în formarea diversității lingvistice și a educației plurilingve, adoptată de Conferința generală a UNESCO , 2003
34. Sadovei L. Competența de comunicare didactică. Repere epistemologice și metodologice. Ch., 2008, 172 p.
35. Silistraru N., Afanas A. Formarea competențelor comunicative la elevi în cadrul citirii unui text de limbă străină. În: Artă și educație artistică. Revista de cultură, știință și practică educațională. Bălți, 2007, nr. 1(4), 163-172 p.
36. Silistraru N., Eșanu-Dumnazeu D. Schimbarea calitativă a educației universitare. Simposion Internațional. Responsabilitate publică în educație. Constanța: Ed. Crizon, 2013, 217-220.
37. Slama-Cazacu T. Limbaj și context. Problema limbajului în concepția exprimării și a interpretării prin organizări contextuale. B.: Editura Științifică, 1959, 465 p.
38. Solcan A. Problematizarea – strategie didactică de dezvoltare a competențelor comunicative la studenți (în procesul predării/învățării limbii franceze). Autoref. tezei de dr. în pedagogie. Ch., 2003, 23 p.
39. Șoitu L. Pedagogia comunicării. B.: Editura Didactică și Pedagogică, 1997, 273 p.
40. Titica S. Formarea competențelor de comunicare în limba engleză la elevii din clasele de liceu prin citirea textului publicistic. Ch. 2008.
41. Voloșciuc V., Eșanu-Dumnazeu D., Panciuc L., Scutelnic R., Doronin N., Tumuruc O. Modalități de îmbogățire a vocabularului medical francez. Analele științifice ale USMF „Nicolae Testemițanu”, Ed. XVI-a, V. 2, 2013, p 368-370.
42. Voloșciuc V., Eșanu-Dumnazeu D., Panciuc L., Scutelnic R., Doronin N., Tumuruc O. Specificul textului de specialitate. Analele științifice ale USMF „Nicolae Testemițanu ”. Ed. XIII-A, V.22013, p. 371-374.

În limba rusă

43. Беляева Б. В. Очерки по психологии обучения иностранным языкам. Москва: Изд. «Просвещение», 1965, 27 с.
44. Зимняя И. А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке. Москва: Изд. «Просвещение», 1978, 141 с.
45. Леонтьев А. А. Язык, речь и речевая деятельность. Москва: Просвещение, 1969, 214 с.
46. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. În Пособие для учителей иност. Языков, Москва, 1985.

În Limba franceză

47. Bejenaru G.; Eșanu-Dumnazeu D. Dictionnaire médical des synonymes de la langue française, Ch. 2013; Tip. Cetatea de sus, 264 p.
48. Coiug A ; Sophy Le Gali.; Eșanu-Dumnazeu, D. Manuel de langue française pour les sciences et les métiers de la santé. Cluj.: 2014, 250 p.
49. Coste D. Lecture et compétence communicative. In: Le français dans le monde. Paris, nr. 141, 25-34 p.
50. Moirand S. Enseigner à communiquer en langue étrangère, Recherches et applications, Hachette F., Paris, 1982.

În Limba Engleză:

51. Alderson C. Reading in a foreign language. London, Longman, 1984, 132 p.

ADNOTARE
Eșanu-Dumnazev Daniela
Formarea competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști
Teză de doctor în pedagogie, Chișinău, 2017

Structura tezei include introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie, adnotare (română, engleză, rusă), cuvinte – cheie în limbile română, engleză, rusă, glosar de termeni, lista abrevierilor, 12 anexe, 118 pagini text de bază, 16 tabele, 14 figuri.

Publicații la tema tezei: 13 lucrări științifice (2 articole în reviste de profil și 7 comunicări la conferințe naționale și internaționale, 1 dicționar, 3 manuale).

Cuvinte-cheie: *competența de comunicare în limba străină, competență didactică, lexic de specialitate, text medical, exerciții lexicale, model pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină, program de formare a competenței de comunicare în limba străină.*

Domeniul de studiu: Teoria generală a educației.

Scopul cercetării constă în stabilirea reperelor pedagogice și psihologice de elaborare a *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști*.

Obiective de cercetare: vizează: studierea lucrărilor științifice cu referire la fenomenul studiat; analiza abordărilor teoretice despre competența de comunicare; stabilirea principiilor, condițiilor și modalităților de abordare a lexicului medical în limba străină la studenții mediciști; precizarea și delimitarea conceptelor de bază ale comunicării în limba străină; elaborarea, experimentarea și validarea *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști*; elaborarea și experimentarea *Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină*.

Noutatea și originalitatea rezultatelor obținute sunt obiectivate de fundamentarea teoretică și praxiologică a *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști* prin situații de învățare în baza *Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină*.

Problema științifică soluționată rezidă în elaborarea *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină* prin situații de învățare și de însușire a lexicului de specialitate și contribuția metodologică de modernizare a predării/învățării lexicului de specialitate la studenții mediciști în baza *Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină*.

Semnificația teoretică a cercetării este motivată de stabilirea unor principii, condiții și modalități de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști; valorificarea lexicului de specialitate în limba străină a studenților mediciști prin intermediul exercițiilor de depășire a dificultăților de însușire a LS; elaborarea, experimentarea și validarea *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști* în baza *Programului de formare a competenței de comunicare în limba străină*.

Valoarea aplicativă a cercetării este reprezentată de stabilirea: particularităților de promovare a educației pentru formarea competenței de comunicare în limba străină; condițiilor favorabile de formare a LM și a competențelor verbal – comunicative a studenților mediciști; recomandărilor metodologice pentru profesori și autori de curriculum, manuale, ghiduri etc. cu privire la eficientizarea formării competenței de comunicare în limba străină; *Modelului pedagogic de formare a competenței de comunicare în limba străină a studenților mediciști*; tipurilor principale de situații verbal – comunicative de formare a competenței de comunicare în limba străină; problematicii /dificultăților în formarea LM la studenții mediciști;

Implementarea rezultatelor științifice a fost demonstrată la conferințe internaționale, publicate în materiale științifico – metodice și experimentate în instituții de învățământ universitar din Republica Moldova și România.

АННОТАЦИЯ

Даниэла Ешану – Думназев

Формирование иноязычной коммуникативной компетенции у студентов-медиков

Докторская диссертация по педагогике, Кишинев, 2017

Структура диссертации включает введение, три главы, выводы и рекомендации, ссылки, аннотации (на румынском, английском, русском языках), ключевые слова на румынском, английском, русском языках, глоссарий, список сокращений, 12 приложений, 118 страницы основного текста, 16 таблиц, 14 фигур.

Публикации на тему диссертации: 13 научных работ (2 статьи в профильных журналах и 7 докладов, сообщений на национальных и международных научных конференциях, 1 словарь, 3 учебника).

Ключевые слова: *иноязычная коммуникативная компетенция, дидактическая компетенция, профессиональная /специальная лексика, медицинский текст, лексические упражнения, педагогическая модель формирования иноязычной коммуникативной компетенции, программа формирования иноязычной коммуникативной компетенции.*

Область исследования: Общая теория образования.

Цель исследования заключается в установлении педагогических и психологических основ и разработке *Педагогической модели формирования иноязычной коммуникативной компетенции у студентов-медиков.*

Задачи исследования состоят в изучении научных работ, относящихся к исследуемому явлению; в анализе теоретических подходов о коммуникативной компетенции; в установлении принципов, условий и методов подхода к медицинской лексике на иностранном языке студентов-медиков; в уточнение и размежевание основных понятий общения на иностранном языке ; в разработке, тестировании и оценивании *Педагогической модели формирования иноязычной коммуникативной компетенции;* в разработке и тестировании *Программы формирования иноязычной коммуникативной компетенции.*

Новизна и оригинальность полученных результатов объективируется теоретическим и праксиологическим обоснованием *Педагогической модели формирования коммуникативной компетенции у студентов-медиков* при изучении специальной лексики на иностранном языке посредством обучающих ситуаций на основе *Программы формирования иноязычной коммуникативной компетенции.*

Решаемая научная проблема состоит в разработке *Педагогической модели формирования иноязычной коммуникативной компетенции* при усвоении специальной лексики посредством обучающих ситуаций и на основе *Программы формирования иноязычной коммуникативной компетенции.*

Теоретическая значимость исследования обосновывается установлением принципов, условий и методов формирования иноязычной коммуникативной компетенции у студентов – медиков при изучении специальной лексики ; освоением специальной/профессиональной лексики на иностранном языке студентами – медиками с помощью упражнений, позволяющих преодолеть трудности в ее изучении; разработка, тестирование и оценивание *Педагогической модели формирования иноязычной коммуникативной компетенции* у студентов – медиков на основе *Программы формирования иноязычной коммуникативной компетенции.*

Практическая ценность исследования состоит: в определении особенностей продвижения формирования иноязычной коммуникативной компетенции; в установлении благоприятных условий для формирования медицинского языка и вербальных коммуникативных навыков у студентов – медиков; в разработке методических рекомендаций для учителей, авторов программ, учебных пособий, справочников с целью оптимизации формирования коммуникативной компетенции на основе изучения специальной лексики на иностранном языке студентами – медиками; в создании *Педагогической модели формирования иноязычной коммуникативной компетенции;* в представлении основных видов вербальных коммуникативных ситуаций формирования иноязычной коммуникативной компетенции, а также трудностей в формировании медицинского языка студентов – медиков.

Внедрение научных результатов: научные результаты исследования были продемонстрированы на международных научных конференциях, опубликованы в научно – методических журналах, сборниках и прошли апробацию в вузах Республики Молдова и Румынии.

ANNOTATION

Daniela Eșanu-Dumnazev

Developing Medical Students` Foreign Language Communicative Competence

PhD thesis in pedagogy, Chișinău, 2017

The thesis structure includes an introduction, three chapters, conclusions and recommendations, references, (Romanian, English, Russian) annotation, keywords in Romanian, English and Russian, glossary, list of abbreviations, 12 annexes, 118 pages of main text, 16 tables, 14 figures.

Publications on thesis subject: 13 scientific papers (2 articles in specialized journals and 7 presentations at national and international conferences, 1 dictionary, 3 textbooks).

Keywords: foreign language communicative competence, specialized vocabulary, medical text, vocabulary exercises, pedagogical model of developing foreign language communicative competence, program of developing foreign language communicative competence.

Field of study: General theory of education.

The research purpose is to establish pedagogical and psychological landmarks and to develop the *Pedagogical model of developing medical students` foreign language communicative competence*.

Research objectives: to study scientific papers on the investigated phenomenon; to analyze theoretical approaches about communicative competence; to establish principles, conditions and modalities of foreign language medical vocabulary approach in medical students; to specify and delimit the basic concepts of foreign language communication; to develop, experiment and validate *the Pedagogical model of developing medical students` foreign language communicative competence* ; to develop and experiment *the Pedagogical program of developing medical students` foreign language communicative competence*.

The innovation and originality of the obtained results are objectified by the theoretical and praxiological fundamentation of the *Pedagogical model of developing medical students` foreign language communicative competence* through learning situations based on *the Program of developing foreign language communicative competence*.

The scientific problem solved lies in designing the *Pedagogical model of developing foreign language communicative competence* through learning situations, acquisition of specialized vocabulary and methodological contribution to modernization of the *Program of developing foreign language communicative competence*.

The theoretical importance of the research is justified by establishing some principles, conditions and modalities of developing medical students` foreign language communicative competence; valuing foreign language specialized vocabulary of medical students through exercises meant to overcome the difficulties of acquiring FL; development, testing and validation of *the Pedagogical model of developing medical students` foreign language communicative competence* based on the *Program of developing foreign language communicative competence*.

The practical value of the research lies in establishing:

- peculiarities of promoting education focused on developing foreign language communication competence;
- favorable conditions for developing ML and verbal – communicative skills of medical students;
- methodological recommendations for teachers and authors of curricula, textbooks, guides etc. to make students` ML development efficient;
- *the Pedagogical model of developing medical students` foreign language communicative competence*;
- main types of verbal – communicative situations of developing foreign language communicative competence;
- groups of problems/difficulties in developing medical students` ML.

The implementation of scientific results has been shown at international conferences, published in scientific and methodological materials and experimented in higher education institutions in the Republic of Moldova and Romania.

EȘANU-DUMNAZEV DANIELA

**FORMAREA COMPETENȚEI DE COMUNICARE ÎN LIMBA STRĂINĂ A
STUDENȚILOR MEDICINIȘTI**

SPECIALITATEA: 531. 01. TEORIA GENERALĂ A EDUCAȚIEI

Autoreferatul tezei de doctor în științe pedagogice

Aprobat spre tipar: 04.09.2017
Hârtie offset. Tipar offset.
Coli de tipar: 1,1

Formatul hârtiei: A4
Tirajul 50 ex.
Comanda nr. 39

Tipografia U.P.S. „Ion Creangă” str. Ion Creangă, 1, mun. Chișinău, MD-2069